

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 38 (1871)

П'ятниця, 18 вересня 2015 р.

Видався з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

АНТИКОРУПЦІЙНИЙ «СПЕЦНАЗ» СКЛАВ ПРИСЯГУ

МЕТА №1 – ЗНИЩЕННЯ КОРУПЦІЇ

Президент Петро Порошенко взяв участь у церемонії складання присяги державного службовця детективами Національного антикорупційного бюро України. «Завдання антикорупційної системи України – знищити корупційного монстра», – заявив Глава держави.

Президент привітав перших детективів, які приступають до виконання своїх службових обов’язків: «Ви – справжній спецназ, який супільство найнляло, навчило, довірило і відрядило на боротьбу з корупцією».

«Працуйте без оглядки на обличчя, посади, погоны. Думайте лише про нашу Україну. З вами готовий буде співпрацювати кожен українець. І нехай вас бояться хабарники. Страх і совість, закон і право – ось що вам дозволить подолати корупцію. Ще раз наголошу, що політична воля для досягнення цього результату вам надана. Створення законодавчої бази та відповідної інфраструктури завершується. Час для переможного наступу настув», – заявив Петро Порошенко.

Президент зазначив, що не лише Україна очікує від нових детективів НАБУ ефективного старту. «Великі сподівання на вас покладають наші партнери в Європейському Союзі й у

всому світі, щоб за величезними інституціональними реформами, створенням Антикорупційного бюро, Антикорупційної агенції, структур, які забезпечать ефективну боротьбу України з корупцією, нарешті, прийшли конкретні справи», – наголосив Глава держави. Президент висловив сподівання, що вже через 2-3 роки Україна опиниться на почесних місцях у Індексі сприйняття корупції біля своїх європейських партнерів – Чехії, Словаччини, біля Грузії, яка розпочала ці реформи кілька років тому.

П. Порошенко особливо відзначив, що обрані пройшли сурові випробування, адже з-поміж понад 2700 кандидатів були відібрані 70 найкращих. Голова Національного антико-

рупційного бюро Артем Ситник також був обраний у результаті конкурсу, за перебігом якого спостерігала вся країна. «Лише такі чесні і прозорі конкурси ведуть до створення принципово нової правоохоронної системи», – наголосив Глава держави.

Президент зауважив, що на підставі саме таких конкурсів в Україні створюється патрульна поліція, яка вже користується колосальною довірою громадян. Безпредєдентний процес очищення почався в прокуратурі, де відбувається повна конкурсна заміна керівництва місцевих прокуратур. Таку ж технологію буде запроваджено в очищенні судової системи.

(Продовження на 3-й стор.)

ОБЛИЧЧЯ
ВЛАДИ

ДРУГИЙ ФРОНТ, ЧИ ВСЕ Ж ТАКИ ПЕРШИЙ?

Валентин БУТ

холодним душем. Хто б міг подумати, що ледь не totally зруїфіковані Херсонщина, Січеславщина, Одецьшина, Миколаївщина, Харківщина, попри неймовірні зусилля ФСБешно-ГРУшної агентури та велими чисельної та впливової кремлівської п’ятій колони всередині країни, не лише не дадуться сквому, а й у більшості своїй стануть потужними центрами волонтерського руху, в найкоротший час сформують добровольчі батальйони, які ціною життя своїх бійців прикриють Край у найсугутніший період. Без тієї народної одностайності вже, напевно, втратили б, шонайменше, половину України.

У цьому сенсі народ далеко обійшов свою незугарну владу, совкову за суттю, незмінно злодійську за своїми нахилами. В час біди, коли одні доброволці, озброєні лише застарілою стрілковою зброєю, в капіях та кросівках стримували натиск добре спорядженого, підкріплениго по-тужною артилерією та прикритого бронею ворога, а інші за кошти, зібрани звичайними людьми – нашими з вами сусідами, яких влада досі принизливо іменує «маленькими українцями», закуповували за кордоном (!) найнеобхідніше для своїх

хлопчиків на фронті – бронежилети, шоломи, прилади нічного бачення, безсомнінно влада продовжувала нагрівати руки, власне, мародерствуя. В той час, як перевірні підприємці, не виставляючись, витрачали тисячі, десятки тисяч доларів на те, щоб спорядити, одягнути, нагодувати, зрештою, військо, імплементна влада, не вміючи, а чи не бажаючи забезпечити його сама, не соромилася обкладати податками придбане підприємця для потреб війська, змушувала волонтерів, які завозили спорядження з-за кор-

дону, сплачувати чимале місто. Вона ж, у той час, коли війська криком кричали, вимагаючи надати їм бронетехніку, якою були заповнені військові склади, закупляла британські поліцейські бронетранспортери (дуже актуально під час війни!), протягувала оборудку з поставок для потреб війська за завищеними цінами мисливських (!) приладів нічного бачення, влаштовувала показові паради бронетехніки на Хрешчатику напередодні Іловайського котла. А хіба не наша влада, здавши без жодного пострілу Крим, дуже оперативно налагодила безмитну (!) торгівлю з місцевим окупантінським режимом, фактично підтримуючи його, Годуючи вороже військо? Хіба не вона, сердешна, покриває контрабанду на Донеччині та Луганщині? Хіба не наша влада буквально до вчоращого дня продовжувала співпрацювати з агресором, що вторгся на нашу територію, продаючи йому транспортні АНи (ХАЗ), які легко обладнати для потреб військових?

Список «досягнень» влади можна продовжувати і продовжувати, та найголовнішим закидом у її бік, безсумнівно, є невміння чи нездатність реанімувати економіку країни. Хтось називає відродження економіки другим фронтом проти путінської агресії. На мое більшікое переконання, цей фронт, насправді, основний.

(Продовження на 3-й стор.)

20 ВЕРЕСНЯ О 12.00

КРИМСЬКІ ТАТАРИ РОЗПОЧНУТЬ БЛОКАДУ АДМІНКОРДОНУ З КРИМОМ

Народний депутат від Блока Петра Порошенка, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров заявив, що акція кримських татар із блокування адміністративного кордону з Кримом розпочнеться 20 вересня о 12.00. Як передає кореспондент УНІАН, про це він сказав під час виступу в парламенті.

Р. Чубаров зазначив, що 20 вересня о 12.00 будуть перекриті дороги, які ведуть до Криму, щоб завадити перевезенню товарів на окуповану територію. Водночас, зауважив депутат, учасники акції пропускатимуть людей та легкові автомобілі, які переміщуватимуться до Криму. «Наша акція матиме тривалий характер», – підкреслив Р. Чубаров і наголосив, зокрема, на необхідності скасування закону про вільну економічну зону «Крим». Р. Чубаров закликав приєднуватися до цієї акції і зазначив, що її штаб розміщуватиметься на переправі «Чонгар». За його словами, таке рішення прийнято на знак протесту проти системних репресій проти жителів Криму з боку окупантійської влади і против «невдалих дій» українського уряду, що спричиняють проблеми із переміщенням.

(Продовження на 2-й стор.)

Колаж В. Бута

СЛОВО – ЗБРОЯ!

Ну що за нація така – Й кров пускає кат, лінчує Вони ж – хто танчить гопака, А хто про очерет* віршует... Одні, отримавши наказ У супостата не стріляти, Вмирати, коли приайде час, Стояти, не провокувати, Стоять, хоча їх косить смерть, Стоять в надії – влада знає, Що чинить. Ані «град», ні «смерч» Втекти їх не переконає.

А інші в той же самий час Вирішують, як здати в Мінську Луганщину і той Донбас, Шо так не любить українську. Он, Крим же ловко так здали – Нашо він нашим дилетантам? Та зваб позбутись не змогли І вже гендлюють з окупантом. Везуть колони хур у Крим, Сметану, сир, свинячі плічка, Годують київські хохли Моїх «зелених чоловічків»... Ох, дуже скоро добре Отє нездарне врядування, Бо мій зелений очерет Вже проростає крізь вагання.

Валентин БУТ

*Мимовільна реакція на лірично-філософський вірш одного шанованого автора «про очерет»...

У ПЕРЕДЧУТТІ ГОЛОДНОЇ ЗИМИ...

Наївні у своїй зазомбованості кримські ЗМІ чи не щодня поспішають породувати читачів повідомленнями про те, які товари у якій кількості були не пропущені з України для реалізації на території Криму. А це сотні тонн свинини, інші харчі, що могли б достойно поповнити продуктовий кошик найбідніших, бо дешевші за російські. Тож далеко не кожна господина радітиме, що не матиме смачного борщу, або ж натомість буде змушені купити «Нашу рябу», яка вчоргове виросла в ціні і стала вполовину дорожчою за пернату «москвичку» для простого люду.

Але найстрашніше очікується з 1 січня, коли буде повністю закрито кордон для українських товарів. І називають це люди голодом. Уже мало хто сподівається, що кримчани зможуть обійтися кримським, воно де завгодно, і переважно на полицях московських і пітерських супермаркетів, тільки не вдома. Розраховувати, що нас прогодує Росія з допомогою поставок поромом, теж не доводиться.

Але російські влади абсолютно байдуже, в якому становищі описаніся кримчани. Головне — покарання Україну. Ті, хто навіть не уявляє, що таке хронічні недобдання, сотнями тонн утилізують заборонені до ввезення в Росію самою же Росією вищукані сири і морські деликатеси. Для них це всього лише цікава амбіційна гра, в якій головне — наполягти на своєму. Дарма, що не кожному росіянину хоча б раз у житті доводилося скушувати цієї смакоти. До кримчан — та ж сама шана, вони теж уж зробили свою справу, і для них високі російські стандарти тепер обмежуються двічі на рік подорожчанням тарифів за комунальні платежі та електроенергію. А ще — недосяджими чергами в медичній закладах. Читачка «Кримської світлиці», яку турбує біль у нозі, повідомила, що мусить чекати своїх черг на рентген два місяці. Але це ще дрібній. Чула по телевізору, що росіянину з підозрою на інсульт запропонували чекати на МРТ півроку, але, заплативши, він пройшов обстеження протягом 15 хвилин, бо всі знають, реабілітація можлива лише тоді, коли лікування починається в перші години і навіть хвилини після крововиливу.

Місяць тому на сечокам'янія хворобу захворів мій кіт. Спостерігати за муками тварини, що ведуть до неминучої загибелі, це справжнє пекло, і я, звичайно ж, звернулася у ветклініку. Ви навіть не уявляєте, наскільки кошаче життя дорожче за людське. Спеціальний корм, що нібито не провокує утворення пісків, коштує понад тисячу рублів за кілограм. І добре, якщо підіймуть ліки зі звичайної аптеки, бо ветеринарі, зокрема настоянка з п'яти найпростіших рослин, включаючи листя берези, теж обійтися на курс лікування у тисячу. А якби йшлося про людські дози, вона б коштувала до 15 тисяч. Тож коли хочеш бути відповідальним хазіїном, жити з чистою совістю — розкошлюєшся, позичай, відмовляйся від їжі. Цю ідею підказав мені знайомий із Дніпропетровська, колишній кримчанин, який прихав сюди на 10 днів із щістма тисячами рублів, каже, торік вистачило. А тепер уже два дні нічого не єв, аби вклопистися у свій скромний бюджет.

Можливо, когось дратує, що я все про ціні про гроши. Та якби не ота тотальна залежність від них, писала б про поезію, тим більше, що мій гість подарував мені збірку виданих власним коштом віршів. Уже понад 20 років я не торкалася душею до справжньої поезії, від якої перехоплює подих і піdnimаеться тиск. А для оточення автор цієї книги, колишній випускник Літературного інституту ім. Горького, всього лише сторож, і ставлення до нього відповідне.

З часів нашої юності Віктор був абсолютно аполітичним і громадсько пасивним, а його національністю була така поширені в Криму — кримчанин. Сьогодні він — запеклий українець, а на книзі, що подарав мені, читаю такі слова: «Пишаєшся твоїм патріотизмом, вклопистися за нього низько». А як пишаюся я, що він став такою людиною!

А ще я пишаюся Олександром Звездіним, хоча до цього часу й знала про нього лише те, що, на відміну від усіх кримських чиновників, він ставився до «Кримської світлиці» із симпатією, навіть був нашим читачем, а то й автором. Прихід Росії у Крим не вініс у життя Олександра якихось трагічних кроптик, бо залишився він і при

ЗА ПОРІВНЯННЯ ПУТИНА З ГІТЛЕРОМ РОСІЯНИН ОТРИМАВ ТРИ РОКИ КОЛОНІЇ

Міський суд Набережних Човнів у вівторок засудив активіста Рафіса Карапова до трьох років колонії загального режиму за кілька постів у соціальній мережі «ВКонтакте». Після відбудутя основного покарання засудженному заборонено користуватися соціальними мережами протягом двох років, передає «Бі-бі-сі».

У МЕДЖЛІСІ КРИМСЬКИХ ТАТАР ПРОГНОЗУЮТЬ НОВІ ПОКАРАННЯ ПІСЛЯ ВИРОКУ РАФІСУ КАШАПОВУ В РОСІЙ

Перший заступник Меджлісу кримськотатарського народу Наріман Джелял охарактеризував російський вирок татарському активісту Рафісу Карапову, який виступав проти анексії Криму, як «команду російському суспільству мовчати». За його прогнозами, далі послідуватимуть нові покарання.

«Будь-які спроби висловити свою думку з приводу нещодавніх територіальних змін Росії тепер будуть найгорстокішим чином каратись. Це і продемонстрував учорашній суд над татарським активістом», — написав Н. Джелял у Фейсбуці.

Він упевнений, що після цього судового процесу переслідування «незгодних» посилються. «При цьому норми російського законодавства щодо дій, спрямованих на порушення територіальної цілісності Росії, розпалювання міжнаціональної ворожнечі, проти беспеки держави, можна трактувати непримітивно широко. Тепер жандарми ко-ситимуть лави незгодних за статтями про екстремізм і сепаратизм», — написав він.

P.S. З цього приводу варто нагадати, як у липні минулого року президент Росії Володимир Путін на зустрічі з представниками єврейських організацій у Москві назвав головного нацистсько-го пропагандиста Йозефа Геббельса «талановитою людиною, яка добивається свого». І за це його, звичайно ж, поки що ніхто не засудив — він же не якісь там Карапов, а Путін!

Російська інформаційна агенція «ІТАР-ТАСС» спочатку процитувала цей вислів Путіна, але згодом видала цю цитату зі свого сайту.

На зустрічі Путін навів слова Геббельса: «Чим неймовірніша брехня, тим швидше в неї повірять». «Він домагався свого, він був талановитою людиною», — зазначив Путін, додавши, що «съгодні ті, хто перекруче історію, хто намагається призвіти заслуги тих, хто знищив нацизм, поміняті навіть місцями злочинці і жертви, — вони якраз діють за тією ж самою логікою: чим неймовірніша брехня, тим швидше в неї повірять».

Чи не за такою логікою діють нині прокремлівські телепропагандисти, висвітлюючи у кровому дзеркалі, зокрема, спровокований і підтримуваний Росією кривавий конфлікт на Донбасі?

Переглянути ролик, де Путін оцінює Геббельса, можна за посиланням — <https://www.youtube.com/watch?v=zLEOIA508aw>

НЬЮ-ВАСЮКИ ВІДПОЧИВАЮТЬ!

В АНЕКСОВАНому КРИМУ ЗАПРОПОНУВАЛИ СТВОРИТИ АНАЛОГ БЕВЕРЛІ-ХІЛЛЗ ІЗ ГОЛЛІВУДСЬКИМИ ЗІРКАМИ

«Глава» анексованого Росією Криму Сергій Аксёнов запропонував створити на півострові аналог американського міста Беверлі-Хіллз і віділити землю Анджеліні Джолі та Бреду Пітту.

В «апараті уряду Криму» склали офіційне відкрите звернення до зірок світового шоу-бізу, повідомлюють російські ЗМІ.

Аксёнов обіцяє відсутність адмінперешкод і допомогу в пошуку місця проживання.

Заклик підтримала влада Ялти та Феодосії — вони готові виділити зіркам земельні ділянки. Зокрема, землю в Криму «із задоволенням» готові виділити Бреду Пітту та Анджеліні Джолі.

ЗМІ зазначають, що якщо зірці хочеться віллу «з розмашом», то можна «вкупити діючий санаторій, що буде набагато дешевше особняка в Голлівуді — \$5–6 млн. замість \$50 мільйонів».

УНІАН

КРЕМЛЬ ЗМІНЮЄ ПЛАНИ ЧЕРЕЗ КРИЗУ:

РОСІЯН ЧЕКАЄ ПІДВІЩЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ВІКУ ВЖЕ В 2016 РОЦІ, ПРИЧОМУ І ДЛЯ ЖІНОК, І ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ — ДО 65 РОКІВ

Російський уряд уже відмовився від трирічного планування і готове бюджет тільки на 2016 рік, однак Мінфін прораховує можливості бюджету на три роки. Завдання — зберегти до кінця 2018 р. не менше 2 трлн. руб. резервів сумарно в резервному фонді і фонді національного добробуту (ФНБ), заявив міністр фінансів Антон Силуанов, пишуть «Ведомості».

Через низьку ціну нафти недобір доходів за 2016–2017 роки — 2,2 трлн. руб., випливав з розрахунків Мінфіну, дефіцит — 2,9 трлн. і 3 трлн. руб., відповідно: це вже з урахуванням часткового скорочення витрат, передбачених Основними напрямками бюджетної політики, проти закладених в «докризовому» законі про бюджет на 2015–2017 рр.

Як заходи економії Мінфін пропонує підвищення пенсійного віку вже з 2016 р. Економія від цього — від 620 млрд. до 1,3 трлн. руб. за три роки залежно від швидкості підвищення: за 6 місяців або з року в рік, до 65 років для чоловіків і жінок. (УНІАН)

ПЕРЕСЕЛЕНЦІ ТА ЛЬВІВ'ЯНИ

«Фестиваль переселенців та львів'ян», який проходив у Львові з 1 до 13 вересня, став своєрідним зведенням культурних мостів та майданчиком для діалогу, в якому взяли участь як переселенці зі сходу країни та Криму, так і місцеві мешканці. Такого роду подія відбувалася в Україні вперше. Львів'яни та переселенці мали змогу дізнатися більше один про одного та відкрити один одного через культурний обмін.

Адже в період окупації Криму і війни на сході України на територію Львівської області були змушені переселитися, тільки за офіційними даними, більше 11 тисяч переселенців. Одним з основних питань, поряд із соціальними, постало питання інтеграції у нове середовище, побудова взаємоповаги та довіри між мешканцями різних регіонів України, які мало знають про культурні традиції та особливості одне одного.

* * *

Вже 1 вересня на вулиці Мулярській була відкрита фотовиставка Вікторії Попліщук «Обличчя переселенців». На виставці були представлені фото, зроблені протягом року у Львові, — це портрети людей, доля яких так чи інакше змінена обставинами в країні. Герої — молоді сім'ї, діти, дорослі, прогресивна молодь. Народжені в Донецьку, Києві, Ялті чи на Західній Україні — всі вони мають спільній дім — місто Лева.

А 4 вересня можна було відвідати майстер-клас з гончарного мистецтва кримськотатарського кераміста Рустема Скибіна. Він створив свій стиль поліхромного розпису керамічних виробів, що несе в собі найкращі риси традиційної культури кримських татар. Майстер досконало опанував методику створення орнаментальних структур і створив серії унікальних виробів з вишуканими каліграфічними композиціями.

* * *

Того ж дня на площі перед ЛНУ ім. Івана Франка можна було побачити виступ «ДжанДует» (Україна, Крим, Азербайджан). «ДжанДует» — спільний проект акордеоніста Шевкета Зморки та перкусиста Орхана Агабейлі, який поєднує різні стилі, традиції та жанри, за основу беручи кримськотатарський та азербайджанський фольк у поєднанні із сучасним джазом.

Львів'яни дуже тепло зустріли виступ спільнотного проекту однієї з найяскравіших виконавиць кримськотатарського фольку Ельвіри Саріхалі та джазового колективу «Acoustic Quartet» (Крим, Харків, Донецьк). Звернув увагу, що молода співачка (як і її землячка й колега Джамала), окрім рідних кримськотатарських, залюби виконала одну чи дві лемківські пісні. Випадковість? Чи тут є певна логіка? Я був дуже вдячний Ельвірі, оскільки

замовив їй кавказький та лемківський варіанти пісні, які вийшли у фінальній версії концертної програми.

* * *

На жаль, 5 вересня через дощ довелося перенести заплановані зустрічі з вулиці Лесі Українки в Музей Ідей, який знаходитьться на вулиці Баловій.

Тут відразу звернув увагу на чудове фото: велике озеро на тлі гірського пейзажу. Ніби Й Крим, але ж де в Криму такі великі озера? Розговорився з авторами — це Ігор Сальников та Вікторія Темна. Вони пояснили, що це — водосховище (забув названу ними місцевість), де навесні накопичується чимало води. Ось і вийшло таке гарне фото. Ледь не кримський Байкал! На жаль, влітку водойма майже пересихає. Виявилося, що Ігор і Вікторія — також переселенці з Криму. Вийшли з АРК від-

разу, але атмосфера на сонячному півострові ім. і тепер здається нестерпна. Хоча й побували не так давно у рідних місцях, але знову повернулися до Львова. «Адекватні кримчани війшли, а у решти — «Кисельов-ТВ» у голові...» — каже Вікторія. Вона вважає, що такі зустрічі, як сьогоднішня, дають багато: «Нам тепер дуже потрібні і спілкування, і взаємна підтримка. Якщо люди війшли далеко, то вони вимушенні жити серед чужих, і свого оточення практично не знають. А тут, на фестивалі, ми швидко перезнайомимося, знайдемо добрих друзів».

* * *

На жаль, 5 вересня через дощ довелося перенести заплановані зустрічі з вулиці Лесі Українки в Музей Ідей, який знаходитьться на вулиці Баловій.

Запитую його — яка користь буде від зустрічі? Адже людей поки небагато...

«Людей, справді, небагато, а ось готовувались довелося ґрунтовно, — каже організатор. Були непрості організаційні моменти, форс-мажорні обставини — дощ... Якби було сонечно, провели б цей захід на вулиці Лесі Українки. Тут, у Музей Ідей, трохи тісніше — думаю, це дещо вплине на масовість. У Львові ми вже вісім років проводимо фестивалі кримськотатарської культури. Два роки я особисто беру в ньому участь. Після трагічних по-

Майстер-клас Рустема Скибіна

дій минулого року багато людей були змушені покинути Крим, і ми зрозуміли, відчули, що тут до нас є довіра. Неабияку роль відіграли наші попередні фестивалі. Ми зрозуміли, що це дуже хороший механізм для того, щоб інтерагуватися у життя Львова. Адже львів'яни переконаються, що кримські татари — це люди, які вміють творити, за великим рахунком, у них ті ж цінності, що у галичан. Всі ми — українці і живемо в одній великій країні, у нас спільна біда і спільна радість. Цього року ми проводимо не фестиваль кримських татар, а «Фестиваль переселенців і львів'ян». Багато людей з Донбасу у нас, та кримчани — це ж не лише кримські татари... Фестиваль буде тривати кілька днів. Учора був дуже цікавий концерт, де об'єднали свої зусилля люди з багатьох регіонів України — Донецька, Харкова і Криму, вони показали дуже хорошу програму...».

Тут я перебиваю Халіл Халілова і нагадую, що вчора Ельвіра Саріхалі виконала, окрім кримськотатарських, ще й лемківську пісню. І Джамала дуже любить виконувати відому: «Ой, верше, май верше». Лемків і кримських татар об'єднує те, що й одні, і другі зазнали брутальної депортациї. І вони тепер краще розуміють одне одного. То чи не варто тепер тісніше контактувати? Адже контакти креативної молоді народжують цікаві ідеї. Халіл погоджується:

«Так, спільного дуже багато. Різниця полягає тільки в тому, що кримські татари — найпівденніші, а лемки — найзахідніші діти України...».

Щоб зробити примінне спілворозмовництво, я підкresлюю, що, попри те, що біженців з Донбасу набагато більше, ніж з Криму, саме кримські татари суттєво вигравяють у плані організації сьогоднішнього заходу. На що Халіл відповів:

«Наша культура виглядає дуже яскравою, бо ми зможемо зберегти свою глибинну ідентичність. Тому й здається, що ми ніби тут домінуємо в культурному сенсі. А дещо

підвищена активність кримських татар пояснюється тим, що це вже не перша така трагедія (вимушене переселення частини народу), тому ми майже автоматично вмикаємо механізми збереження рідної культури, нашої ідентичності...».

Поцікавився думкою Халіла — чи підійде кримський досвід донеччанам? Він відповів:

«Донеччина і Луганщина — це ті регіони України, які були заселені і сформувалися в такому вигляді, як оце зараз, відносно недавно. Говорити про якусь глибоку ідентичність там дуже складно. Її треба шукати і знаходити, але... дуже важливо розуміти, що, попри все, нас по-справжньому об'єднує тільки одна обставина: ми — українці. І тому донеччанам слід зберігати насамперед українські цінності. Контактувати між собою повинні всі депортовані (депортовані як тепер, так і в минулому) — лемки, вихідці з Холмщини, Надсяння, кримські татари, донеччани, луганчани... У кожного є свій гіркий досвід і своя модель вирішення проблем, і цим треба ділитися...».

* * *

Коли заспівав етно-дует «Оленки» (Марічка Чичкова і Вікторія Тітарова), почали підходити люди з вулиці. Мабуть, тому, що на вівтарі випадкові перехожі відчули певну екзотику. Адже дівчата виконують як українські (лемківські і поліські), так і пісні Балкан — сербські та македонські. Трішки переговорив з Марічкою Чичковою. Запитав — чи не

Дует «Оленки»

Кримчанин Ігор Сальников

(Продовження.
Поч. у № 34-37)

Враховуючи делікатність цієї зустрічі, мудрий командувач досить розумно побудував бесіду, залишивши ініціативу за собою. Він розповів з розповіді про відвідування мільйонів людей перед виборами і розповів дещо зі свого досвіду народного депутата, як він в одному селі на Волині поставив військову польову пекарню і зауважив мешканців хлібом.

Потім розповів декілька смішних історій та анекdotів. Проте з присутніх цирко сміялися тільки двоє — сам Віктор Васильович і я, добре розуміючи ситуацію.

Решта присутніх сиділи мовчи і сумно спостерігали за розмовою. Цією бесідою командувач, як досвідчена людина, давав своїм підлеглим урок толерантності.

Мудрий командувач ніби вчив своїх підлеглих, що у нових умовах політичного життя в країні треба терпимо ставитися до офіцера, політична дума якого відрізняється від твоєї, оскільки військо входить у нову суспільно-політичну ситуацію, де вже немає монополії однієї партії, а майже всі офіцери все ще залишаються членами КПРС.

Бесіда тривала години дві. Раптом задзвонив телефон, командувача викликала Москва. Він вибачився і всіх відпустив: «Ну, все. Ідіть працюйте!».

У коридорі до мене підішов полковник Якубов і дружньо спитав: «Віталіо, ти часом не знаєш, чого нас викликає генерал Скоков, бо я так нічого і не зрозумів?».

«Ні, ти добре все зрозумів, інакше не підішов би до мене з таким наївним запитанням», — подумав я, посміхнувшись і пішов до виходу.

Так, це була велика перемога усвідомлення нових реалій української дійсності над традиційним космополітичним мисленням, що панувало в Радянській армії.

Але ж як важко давалася ця перемога й яка важка робота була ще попереду для зміни цього консервативного мислення, що складало серйозну загрозу для мирного розвитку демократичних перетворень суспільства. Проте крига була зламана.

І вже під час наступної сесії, в урочистій обстановці голова Львівської обласної Ради народних депутатів В'ячеслав Чорновіт вручив мені посвідчення і нагрудний знак народного депутата.

Цим В'ячеслав Максимович у складних політичних умовах фактично захистив мене, чинного полковника Радянської армії, від розправи з боку реакційних сил в КПРС і КДБ, що склалися у 1990-1991 роках, і надав мені можливість використати мій досвід і теоретичний потенціал для успішної реалізації моєї Концепції створення Збройних Сил України.

Таке не забувається!

Посвідчення депутатата Львівської обласної Ради народних депутатів № 197

«Кримська світлиця» публікує газетний варіант книги полковника Віталія Лазоркіна, одного із засновників Збройних Сил України і Спілки офіцерів України, про історію створення Українського війська, і звертається із закликом до видавців та потенційних спонсорів підтримати видання повної версії книги. Звертатися з пропозиціями можна на електронну адресу редакції — kr_svit@meta.ua, або автора — vladzorkin@ukr.net.

Посвідчення члена Спілки офіцерів України полковника Лазоркіна В. І.

полковник Віталій Лазоркін, народний депутат Львівської обласної ради,

полковник у відставці Анатолій Кошиль, кандидат технічних наук, полковнику відставці Олександр Нижник, підполковник у запасі Валентин Пилипчук, старший лейтенант запасу Сергій Рудюк, капітан Сергій Колесник, народний депутат України, капітан запасу Ігор Деркач, народний депутат України, старший лейтенант запасу Анатолій Русланенко, історик, публіцист.

З'їзд відбувся 27-28 липня 1991 року в Будинку вчителя, колишньому будинку Центральної Ради на вулиці

Дорога своєю роботу. На порядок денний були внесені питання:

1. Політична ситуація в Україні та проблеми відродження її Збройних Сил.

2. Державно-правові аспекти і засади створення Збройних Сил України.

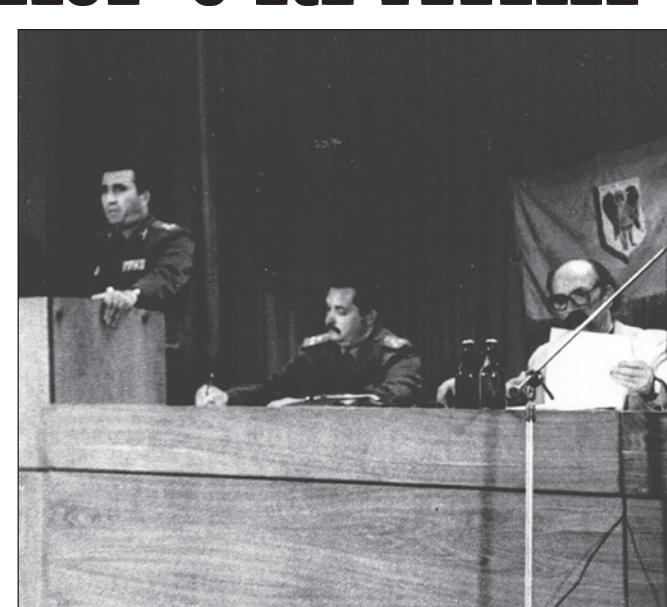
3. Правовий і соціальний захист військовослужбовців.

4. Організаційні питання.

Володимир Мулява у своїй доповіді докладно виклав оцінку політичної ситуації Народного Руху України. Вілен Мартirosyan у своїй доповіді піддав критиці недоліки в кадровій роботі ЗС СРСР, розповів про генерала Рудюка, які свою поведінкою наплижать військову службу. Свою доповідь я присвятив питанню про соціально-правовий захист військовослужбовців.

Виступів було багато, але всі ми були одностайні у тому, що Збройним Силам України бути!

Тому в своїй резолюції 1-ї з'їзду офіцерів-громадян України висловили підтримку політичної позиції військовослужбовців.

На фото: президія 1-го з'їзду СОУ — полковник В. Лазоркін, сержант запасу В. Мулява, капітан міліції О. Ємець; за трибуною — полковник В. Мартirosyan

Володимирській у Києві.

Політична обстановка навколо з'їзду була напруженна, бо категорично проти його проведення була Москва. У Києві з'явилися посилені військові патрулі.

На з'їзд прибуло близько 360 делегатів і 665 гостей. Сесійна зала була переповнена.

За півгодини до початку з'їзду до мене підішов Володимир Мулява і попросив вийти за куліси сцени. Там він повідомив, що оргкомітет пропонує мені очолити Спілку офіцерів України і внести це питання на рішення з'їзду. Я погодився і ми прошли до залі.

На початку з'їзу надійшла інформація, що з Москви прилетів полковник Мартirosyan для участі у з'їзді. А через деякий час до мене знову підішов Мулява і пошепканий повідомив: «Ми тут обговорили питання про голову СОУ і вирішили запропонувати цю посаду Вілену Мартirosyanu».

Хоча мені і не сподобалися такі незрозумілі пасажі пана Муляви, я не висловив заперечень і дав згоду на кандидатуру полковника Мартirosyanu.

Нарешті історичний 1-ї з'їзду офіцерів-українців роз-

їн висунув перед Верховною Радою України вимогу про створення національних Збройних Сил виключно правовим парламентським шляхом.

1-й з'їзд проходив на високому патріотичному рівні і визначив шляхи подальшого розвитку національної свідомості військових.

З'їзд ухвалив низку документів, в тому числі:

— Постанову про створення Спілки офіцерів України;

— Заяву з'їзду офіцерів-громадян України;

— Звернення до офіцерів-громадян України, які проходять службу на чужині.

У преамбулі Заяви було підкреслено, що створення національних Збройних Сил має бути тільки результатом об'єднання народних депутатів та військових, які відповідають здатності до обіснення.

1. Гарантам незалежності Української держави можуть бути тільки її власні Збройні Сили.

2. Переход від Збройних Сил СРСР до Збройних Сил України має бути тільки поступовим, з урахуванням безпеки всіх союзних республік, а також інтересів європейських країн.

(Продовження
на 10-й стор.)

DO MŁEGO ZOBACZENIA, POLSKA!

(Продовження.
Поч. у № 37)

У Познані ми знову опинилися в приємному супроводі Барбари Висоцької, яка добре знає місто, його колорит, визначні місця. Цікаво було від неї дізнатися, що деякі історики вважають Познань першою столицею Польщі з середини Х століття, за правління найперших князів. Барbara розповіла цікаву легенду, яка проливає світло на походження назви міста. Тут нібито після три阀ії розлуки зустрілися легендарні пращаури трьох слов'янських народів — Лех, Чех і Рус. І хоча з плином часу зовнішність братів зазнала змін, та вони відразу пізнали одне одного і радісно закричали: «Pozna!» (Пізнаю). В пам'ять про цю зустріч і вирішили побудувати Познань.

Центральна площа Познані — Старий Ринок, це найдавніша частина міста, де зосереджені численні історико-архітектурні пам'ятки давнини: готичні костелі, ратуша в стилі ренесансу, будинки XI-XVI століть.

Біля пам'ятника
Бамберці

Ратуша
і символічні
козлики

Ринкова площа.
Фонтан
Прозерпіни

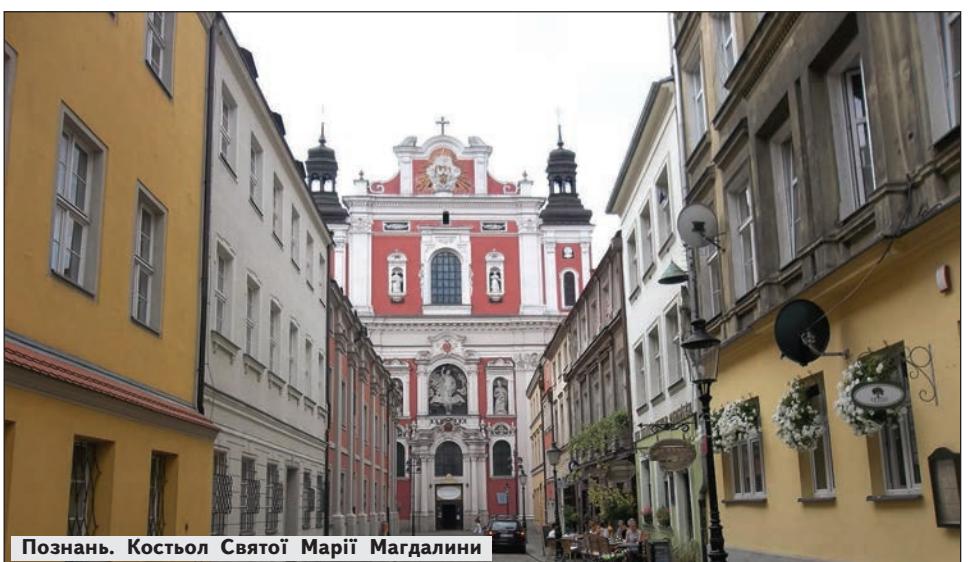
літь, пам'ятники. Неймовірно захоплююче враження справила на нас одна з найвеличніших релігійних споруд — костьол Святої Марії Магдалини-Фара (це термін на позначення релігійного приходу в часи Середньовіччя). Вважається, що в Польщі немає жодної подібної будівлі, яка б настільки повно передавала розкіш внутрішнього оздоблення в стилі римського бароко.

Вийшовши з костелу, ми попрямували до Ратуші, вже знаючи, що кожного дня о 12 годині, коли стрілки ста-

рівнинного годинника на одній з башт сходяться разом, над годинником відчиняються залиші дверцята і з-за них з'являються два механічні козлики під бурхливі оплески численних туристів і місцян, які збираються щоденно о цій порі, скеруючи свої погляди вгору на башту старої ратуші. Козлики 12 разів б'ються ріжками під захоплені вигуки людей з площі. Поява козликів — це візитівка Познані. Існує легенда, яка оповідає, що козлики «врятували» місто від пожежі. А було це так: тікаючи від зловісного кухаря, тварини забралися на дах ратуші, господар же, розшукуючи тікачів і незабаром знайшовши їх, побачив з висоти споруди палаючий вогонь серед дерев'яних будинків. На його крик збеглися мешканці сусідніх будівель і загасили полум'я. За багато років існування козлики стали своєрідним символом Познані.

Ще на один цікавий символ міста — Бамберку — ми натрапили неподалік — на вулиці Ruzany targ, на якій свого часу торгували трояндами (по-польськи rужа). Барbara розповіла, що раніше бамберами називали німців, які переселилися в Польщу і жили в цьому районі. І хоч вони швидко адаптувались до нового середовища, до особливостей місцевого менталітету, але все ж зберегли свою самобутність.

А в невеличкій ресторації, що відразу за пам'ятником, ще на початку століття дівчата-кельнерки були одягнені в національне бамберське вбрання. На пам'ятнику зо-

Познань. Костьол Святої Марії Магдалини

Фрагмент скульптурної композиції
«Пам'ятник жертвам воєнного стану»

Один із вроцлавських гномів

Вроцлав. Будівля ратуші

бражена саме одна з них. Рано-вранці наступного дня нас проводжали з шамотульського вокзалу Барbara і Веслав. Наступним було місто Вроцлав. Йдучи потягом до Вроцлава, ще довго подумки поверталися до тих чудових незабутніх днів, проведених у колі наших польських приятелів.

У Вроцлаві часу мали небагато, всього один день, тож вишли обмежитися оглядиновою екскурсією. Прямуючи вулицями цього надзвичайно привабливого міста, на перехресті вулиць Юзефа Пілсудського і Свидницької нашу увагу привернула приголомшлива скульптурна композиція з 14 окремих фігур. Вона відома як «Пам'ятник жертвам воєнного стану» і присвячена подіям по-

людків», як їх називають поляки. Казкові істоти, відліті з бронзи, «оселилися» на вроцлавських вулицях і стали талісманами міста. Вони зустрічаються в найнесподіваних місцях. Для туристів знайти гномика — завдання непросте, адже зріст кожного бронзового малюка не перевищує 30 сантиметрів. Нам теж вдалося знайти й зафіксувати на фото парочку маленьких «мешканців» у ковпаках.

І ось потяг із Вроцлава мчить нас до міста польських королів — древнього Кракова.

Оскільки ми прибули до міста опівдні, то в часово-му вимірі найзручніше було присвятити другу половину дня екскурсії до соляного музею-копальні Велічка, що в 10 км від Кракова. Це — світова пам'ятка, що перебуває під егідою ЮНЕСКО. Відвідування соляних копалень дозволено тільки в супроводі екскурсовода на обраній за бажанням туристів мові. Природно, що ми приєдналися до групи, для якої екскурсія проводилася польською мовою. Екскурсія тривала близько 3 годин. Температура під землею цілий рік постійна +14 градусів. Історія соляників копалень налічує понад 700 років. Це ціле підземне місто на 9-ти рівнях: від першого, який проникає на 64 метри в глибину, до останнього, що лежить на глибині 327 метрів.

Сумарна протяжність ходів близько 250 кілометрів. Причому туристичний маршрут складає близько 3% всієї довжини шахти. Під землю ми спускалися на гранично дозвісному для туристичного маршруту глибину — 182 метри і пройшли близько 5 кілометрів.

(Закінчення
на 13-ї стор.)

Ансамбль Вавельського замку у Кракові

Підземні ніші-печери, величезні зали і храми зі статуями польських королів і видатних діячів, скульптури й олтарі в капела, барельєфи, люстри — все оздоблення зроблено із солі! Це така неймовірна краса! А ще підземні озера й унікальні каплички, вражаючі світловузкові ефекти як невід'ємна частина захоплюючої мандрівки під величезною товщею землі — все це просто зачаровує і залишає незабутні враження.

Не менш насыченим позитивними емоціями, захоплюючими враженнями був і наступний день, який ми провели в Старому місті Кракова. Центром Кракова, як і в більшості старовинних польських міст, є Ринкова площа, осереддя торгівлі в давні часи. Вона вважається найбільшою в Європі і занесена в список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Найвеличніша і найкрасивіша споруда на площі — це Маріацький костел, або Базиліка Успіння Пресвятої Діви Марії (звідти й назва Маріацький). Фасад костелу складається з двох високих веж готичної архітектури. З наїжджуючою вежі костелу шогодини сурмач грає мелодію (хейнал), яка протягом багатьох століть по-передувала мешканців про небезпеку. Зараз це просто ритуал, сигнал точного часу, та всякий раз, зачуваши хейнал, перед вежею зосереджується велика кількість туристів, які намагаються розглядіти сурмача у віконці. А все тому, що з цією традицією також пов'язана легенда. Одного разу вартовий помітив з башти наближення ворогів до Кракова і почав трубити тривогу. Ворожа смертельна стріла попала йому в горло і обірвала сигнал попередження, однак мешканці змогли вчасно зібратися і відбити ворога. З того часу хейнал завжди закінчується на тій самій ноті, на якій обірвалося життя воїна-героя.

Від Сукениці дійшли ми колишнім королівським трактом до замкового комплексу Вавеля, місця резиденції польських королів. Перед нами відкрилася панорама величного ансамблю будівель різних епох, кожна будівля по-своєму унікальна. На території замку ми відвідали Кафедральний собор — там коронували польських королів, там же поховано багато легендарних поляків. Потім, прогулюючись, милувалися дивовижною архітектурою замку, насолоджувалися відчуттям самобутності історичної епохи. Ну і, звичайно, навідалися до Смока Вавельського, так називається дракон — хранитель і символ Кракова, про якого складено багато легенд. Скульптура Смока органічно вписалася біля підніжжя Вавельського пагорба. Придбавши сувеніри на пам'ять про Вавель, спустилися до набережної Вісли, трохи відпочили біля води в спекотний день і

**Краків.
Валентина Волкова
на головній площі
Старого міста**

рушили ближньою вуличкою в пошуках якогось закладу харчування. Яке ж було наше здивування, коли, вийшовши на вулицю Гродзьку, в самому центрі Старого міста, побачили вивіску «Restauracja Smak ukraiński». Дівчина, яка нас обслуговувала, спілкувалася з нами українською, хоч є етнічною польською-краків'янкою, а мову українську вивчає, бо назва закладу зобов'язує. Стомлені, але вельми задоволені і переповнені сильними враженнями, повернулися надвечір до апартаментів готелю, щоб пакувати валізи: на завтрашній ранок мали від'їжджати до Варшави.

Столиця Польщі Варшава вражає вже відразу з привокзальної площі: перед очима відкривається грандіозна панорама висотних будівель ділового центру. Оскільки ми вирішили самостійно оглянути пам'ятні місця Варшави, то від ділового центру

Краків. Частина України

попрямували однією з центральних вулиць Новий Світ (Nowy swiat), яка плавно переходить у вулицю Краківське Передмістя (Krakowskie Przedmieście), а та, в свою чергу, упирається в Замкову Площу (Plac Zamkowy), яку називають воротами Старо-

го міста. По шляху маршруту оглянули пам'ятники Миколаю Копернику зі словами на постаменті: «Solis stator, Terra motor» («Той, що зупиняє Сонце, зрушив Землю»), великому польському письменнику Болеславу Прусу, чиї твори відомі далеко за межами Польщі, Адаму Міцкевичу — одному з найвидатніших польських поетів. Заходили ми і в костелі, яких на головній магістралі декілька, особливо запам'ятався костел Базиліка Святого Хреста. Цей храм, окрім свого багатого оздоблення, привертав увагу ще й тим, що в одній із його колон вмурено урну із серцем Фредерика Шопена. Помираючи далеко від Батьківщини, композитор заповів своїй сестрі Людовіці похovати його серце в Польщі: «Zabierzcie przypajmniej serce moe do Warszawy» («Заберіть принаймні серце мое до Варшави»).

Так Шопен бажав, щоб хоча б частина його повернулася додому. Вдячні співітчизники виконали заповіт великого композитора, музика якого по праву належить усусьому світу, але серце віддане лише улюбленій ним Польщі. Загалом помітно, що поляки дуже бережно і дбайливо ставляться до увічнення пам'яті своїх славетних земляків.

Неподалік від костелу, на протилежному боці вулиці,

**Пам'ятник Юзефу
Понятовському
і Президентський
палац у Варшаві**

наша увагу привернув величний пам'ятник Юзефу Понятовському, видатному воєначальнику, а от що то за ошата будівля за пам'ятником, ми дізналися від охоронця, який стояв біля невисокого паркану, що огорожував подвір'я з будинком. Виявилось, що це резиденція президента Польщі. Спочатку навіть якось не вірилось, що це президентський палац: будинок хоч і вишуканий та привабливий, але зовсім не помпезний. І головне — жодник кордонів, численної армії охоронців, вартовий не перешкоджав бажаючим робити фото- та відеозйомки на тлі палацу.

Врешті, неквапом дійшли до Старого міста, де перед нами відкрився вид на комплекс надзвичайно красивих старовинних кам'яниць. Справжньою окрасою є Колона короля Зигмунта III Вази (того, що переніс столицю з Кракова до Варшави) і Кафедральний собор. Наступним пунктом нашого знайомства зі Старувкою (так називають Старе місто) стала Ринкова площа, де розташований фонтан, збудований на честь покровителя Варшави — легендарної міфічної істоти Сирени. В одній руці

Вроцлав. Старе місто. Лариса Данилейченко**Варшава. Старе місто. Сирена****Міст над Віслою**

Лариса
ДАНИЛЕЙЧЕНКО,
Ніна ПРИМАК

Світлини
Валентини ВОЛКОВОЇ

«ТИНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ» – ЯК МРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КІНЕМАТОГРАФА

НА ПОЧАТКУ ВЕРЕСНЯ ВИПОВНИЛОСЯ 50 РОКІВ ІЗ ДНЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ФІЛЬМУ «ТИНІ ЗАБУТИХ ПРЕДКІВ», ВІДРЕСТАВРОВАНУ СТРІЧКУ ПОКАЗАЛИ У ВСІХ ВЕЛИКИХ МІСТАХ УКРАЇНИ. ФІЛЬМ ДЕМОНСТРУВАЛИ НА ВЕЛИКИХ ЕКРАНАХ ПРОСТО НЕБА.

Ювілеї культурних подій і великих битв існують тільки для однієї мети, — щоб згадати те, що справді було важливим. Напередодні 50-річчя першого показу фільму «Тині забутих предків» я вклала Ютуб, щоб переглянути окремі сцени фільму, який дивилася досить давно, і... пропала. Повірте, у цей світ Параджанова-Миколайчука-Кадочникової та самої Гуцульщини, що заворожує, варто потрапляти частіше.

Що таке «Тині» (так називають фільм критики та глядачі)? Свого часу стрічку представляли як українське поетичне кіно. Проте, що воно стало класикою світового кінематографа, свідчать цифри рейтингу на кінопошуку, цифри переглядів та позиції у списку двадцятки кращих фільмів світу. Через 50 років після виходу українське кіно продовжує цікавити та закохувати у себе навіть молодих, занурених у спецефекти, комп’ютерну графіку, суперзvук та голлівудські обличчя, глядачів. Я думаю, що «Тині» треба дивитися вперше, коли хочеш, років у 14, потім у 20 і обов’язково — після сорока.

Поставивши на паузу сцену в церкві («Іване, а чи будемо ми в парі?»), я запитую себе: «Ну як? Як це стало можливим: у 60-ті на українській обмеженій у гроах та засобах вираження (без ж радянщина) кінематографа студії народилася картина, достойна за своюю видовищністю, глибиною та філософією світових кіновізорів».

Кіно, в якому кожен із зіркових акторів не перетягує ковдру на себе, бо це кіно про гори, про кохання, про Україну, про тіні забутих предків.

«Тині» увібрали в себе дуже багато історій. Цей фільм тримається не лише на таланті однієї персони, ти жадібно слухаєш що партитуру, дивишся набір кадрів і планів,

Іван Миколайчук у фільмі «Тині забутих предків»

віднайдених Параджановим та Ілленком у горах та карпатських селах (фільм знімався у кількох селах, у Верховині, Соколівці, в Бистреці, Рибниці, Криворівні, у деяких з них ішо не була проведена електрика, за окремими кадрами виїжджали з десяток разів). Ти слухаєш задекоровані голоси справжніх гуцулів — говірка їхня видається такою музичною, такою емоційною, у ній важливі і слова, і дихання, і емоції.

Ви не «переварите» за один перегляд усі пункти фільму, все, за що він здобув близько трьох десятків міжнародних премій. Але можна розбити собі фільм на власні оповідки і дивитися, залежно від настрою, кілька різних «Тиней».

«ТИНІ» — ЦЕ ІВАН МИКОЛАЙЧУК

Я казала, що акторське супір’я, наші велики майстри нібито тримаються в тіні «Тиней», не заважаючи нам побачити Гуцульщину. Але талант та харизму не сковаваш. І не сковавшися від усвідомлення, що без кожного з них «Тині» б не стали шедевром. Отже, «Тині» — це Іван Миколайчук. Цей ладний, з ідеальною зовнішністю чоловік, для твої епохи — символ всього українського. Цікаво, що ще в 1963 році в одному з інтервю українському виданню він сказав, що вірить у Бога, не вірить у комунізм, найбільш перспективним вважає народ України, а найбільше шкодує, що він невільний.

У найпростішій трактовці Іван грає в фільмі гуцульського Ромео, який утратив свою коханку Марійку (Марія загинула під час повені). Але цей драматизм і надрыв для сина Гуцульщини тут значить більше. Таке враження, що у «Тиня» він освідчується у любові до власного краю, що тужить за власною крайною. Цікаво, що у житті Іван і його дружина постійно ку-

«ТИНІ» — ЦЕ СЕРГІЙ ПАРАДЖАНОВ

Режисер фільму — Сергій Параджанов — удача для нас усіх. Удача тому, що полюбив твір Коцюбинського «Тіні забутих предків», що закохався в Карпатах і створив фільм, з яким його привітали Курасава та Фелліні. Удача і тому, що зумів зібрати найкращих українських акторів, які напіздили сотні кілометрів на кіношному «рафіку». Задля зйомок він рік жив у гуцульській родині, жадібно вбиравши слова та звичаї краю. І удача, що він, коли вже мав затвердженого на роль Івана російського актора, після проб без вагань уявив замість нього Івана Миколайчука.

«ТИНІ» — ЦЕ ІЛЛІНКО, КАДОЧНИКОВА ТА ГУЦУЛЬЩИНА

Такою незабутньою є сцена загибелі Марійки, яку грала Лариса Кадочникова, у повній. Перед тим, як полетіти в річку, вона показана із дитячою усмішкою недовіри на обличчі (ніби запише: невже це відбудується зі мною?) та овечкою на руках, яку намагалася врятувати. Цікаво, що потім, коли через шість років після смерті Марійки Іван одружиться, найбільше він займатиметься маржинкою.

ЗМІ багато писали про зірковий склад акторів і творців фільму. Крім уже згаданих, стовпами фільму були художник Георгій Якутович, який обожновав Карпати, оператор Юрій Ілленко, який знав гори і прискіпливо обира

місця для кожного епізоду фільму.

І ще один актор, колективний, збірний, — гуцули. Крім головних виконавців, усі актори були гуцулами. Вони не лише консулютували Параджанова, гуцули знімалися в масовках, голосили на похоронах, щедро ділилися із не менш щедрим ділемиша із своїм життям, звичаями, історіями. Параджанов казав, що здатен етнографічний матеріал перетворити на повсякденний. Думаю, що «Тіні» дали серйозний імпульс для етнографічних розвідок у Карпатах. Ну, наприклад, дошлибні стосунки в карпатських селах, які уживачуться із побутовою релігійністю, похоронні обряди, які майже переходять у оргістичні забави, колоритний мольфар та повсякденне вітання: «Сла Йсу» («Слава Ісусу Христу»), язичництво та релігія від тісно меже із християнством.

«ТИНІ» — ЦЕ МРІЯ ПРО УКРАЇНСЬКЕ КІНО

Я не могла б переповісти про всі складові успіху фільму. Може, це музика? Тільки яка? Звук флояри, сопілки чи требіти? А може, колядки чи голосіння? Чи музика композитора Мирослава Скорника, якого Параджанов, перебравши всіх композиторів, відшукав у Львові. Може, приворожує краса акторів? Бо ж що не кажи, — і кохана, і некохана жінки Івана були дуже гарними. Може, костюми чи кольори? Ну добре, проїздивши десятки сіл, Параджанов зумів знайти унікальні прикраси та розкішні костюми, а далі — справа художника. Але звідки в радянських художників-постановників зуяла червона геометрія розписів корчми на білому тлі? Або червона парасолька Палагни? А може, так приворожують полонина зі смереками, гірські річки чи процесії гуцулів? Чи, може, нічна зоря — символ кохання Марійки Івана?

Це неможливо розбити чи виокремити. Кохання аж до смерті, звуки та образи картини — кожен елемент був ідеально спланований і народжений Параджановим та його блискучою командою. Колись я подумала, що фільм «Тіні» також став іому у народі. Після того, як Параджанова посадили, розгорнулася міжнародна кампанія за його звільнення. І зважуся сказати, він виплекав фільм, але фільм розповів про нього всьому світові.

Напевно, цими днями з приводу 50-річчя фільму зустрічимо багато правильних слів про відродження нового кіно, про необхідність державної підтримки. Все це так. Але «Тіні», небюджетні «Тіні» пробилися крізь усі перепони радянської зализної завіси, взяли тридцятку міжнародних нагород, серед яких і 24 Гран-при, і досі вперто стоять на п’єдесталі. Напевно, не варто шукати причин і пояснень відсутності фільмів, а треба просто вчитися і просто знати!

Олена МІГАЧОВА
http://www.ukrinform.ua

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ — НА ПЕРЕДНЬОМУ КРАЇ

«ЧЕРВОНА РУТА» В МАРІУПОЛІ

З 18 до 20 вересня 2015 року в м. Маріуполь за підтримки Міністерства культури України відбудеться Всеукраїнський фестиваль сучасної пісні та популярної музики «Червона рута».

Нині увага всього світу притягнута до подій в Україні. Маріуполь — чергова мета російської агресії. Це — коридор сухоходу для проникнення в анексованій Росією Крим.

Сподівання агресора — не тільки на економічне виснаження України, а й, насамперед, на послаблення морально-психологічного становища військовослужбовців і цивільного населення в прифронтовому місті — не справдилися. Патріотизм громадян усієї України, захист українського війська, масштабний волонтерський рух, робота засобів масової інформації дає нагоду провести фестиваль «Червона рута» у Маріуполі.

Протягом трьох днів заходи пройдуть на центральній площі, парках та в концертних залах міста. Вони включатимуть проведення фінальних конкурсів, Гала-концертів та нових переможців фестивалю, зірок української естради — лауреатів «Червоні руті» минулих років, концерту виконавців української діаспори з Канади, Америки, Австралії та Європи, концерту рок-туртів Маріуполя та ін., а також супутні патріотично-виховні заходи. У фінальних конкурсах візьмуть участь 350 молодих виконавців — переможців відбіркових конкурсів 2014 року з усіх регіонів України, у т. ч. з Криму.

Змагання пройдуть відразу у шести найпопулярніших музичних жанрах (популярній, сучасної танцювальної, акустичній, рок, експериментальної музики, українського автентичного фольклору). Спеціально для участі у фестивалі молодими музикантами буде створено й виконано близько 300 нових пісень українською мовою.

Обряд одягання ярма на наречених: Марічка — актриса Лариса Кадочникова, Іван — актор Іван Миколайчук

ШАНОВНІ ЧИТАЧИ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджені приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов’язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

ФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура я життя», журнали «Українська культура», «Пам’ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв’язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.prespa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com

4 820157 940020 38